

Kostnadsersättning och taxering av delägare i handelsbolag och enkla bolag m. m.

Av förste byråsekreteraren H. G. Lundin

I en insändare till denna tidskrift har ifrågasatts om icke de regler, som gäller för tillgodoförande åt delägare i handelsbolag, kommanditbolag och enkla bolag av kostnadsersättning jämlikt 49 § förordningen om allmän varuskatt, är otidsenliga och onödigt arbetskrävande. Såsom exempel har skribenten anført ett enkelt bolag med tre delägare, vilka äger lika andelar i bolagets tillgångar och är till lika delar ansvariga för bolagets skulder. Omsättningen har varierat mellan 94.000 och 117.000 kronor per redovisningsperiod.

Till en början redovisades skatten — för hela omsättningen — av en av delägarna. Detta förfaringsätt godkändes emellertid icke av länsstyrelsen, som påfordrade att envar av delägarna skulle avge deklaration avseende den på hans andel belöpande skattepliktiga omsättningen.

Vid en — enligt ett av insändaren anført exempel — genomsnittlig skattepliktig omsättning om 90.000 kronor per redovisningsperiod skulle kostnadsersättningen — med tillämpning av de regler, som gällde före den 1 januari 1962, vilka är aktuella i exemplet — vid gemensam redovisning utgöra 58 kronor; redovisade däremot envar delägare den på hans andel belöpande skattepliktiga omsättningen skulle kostnadsersättningen uppgå till ($3 \times 46 =$) 138 kronor. (Här kan anmärkas att kostnadsersättningen med till-

lämpning av de nu gällande reglerna vid den i exemplet angivna omsättningen uppgår till samma belopp som enligt de äldre reglerna.)

Vad insändaren nu påtalat sammanhänger med att kostnadsersättningen utgår efter fallande skala, vilket medför att den som redovisar låg skattepliktig omsättning får en relativt sett högre ersättning än den, vars omsättning uppgår till höga belopp.

Jämlikt 12 § 2 mom. förordningen om allmän varuskatt gäller beträffande handelsbolag, kommanditbolag och enkelt bolag samt vissa rederier och sk gruvbolag, att envar delägare i sådant bolag eller rederi är skattskyldig i förhållande till sin andel i företaget. Enligt 21 § 1 mom. varuskatteförordningen åligger det *skattskyldig* att utan anmaning avgiva deklaration rörande sin skattepliktiga omsättning och om grunderna för omsättningens beräkning. Deklaration skall avgivas till länsstyrelsen i det län, där *den skattskyldiges* hemortskommun är belägen. Enligt 49 § skall *skattskyldig* vid debitering av slutlig skatt gottskrivas jämväl kostnadsersättning. Stadgandet i 12 § varuskatteförordningen har sin direkta motsvarighet i 53 § 2 mom. kommunalskattelagen, enligt vilket bolagsman skall taxeras till inkomstskatt för sin andel i bolagets inkomst.

Mot bakgrund härav har det ansetts na-

turligt att samma regler skall gälla i fråga om den preliminära allmänna varuskatten som i fråga om den slutliga skatten. Envar skattskyldig skall sålunda preliminärdeklarera sin skattepliktiga omsättning, erlagga därpå belöpande skattebelopp och slutligen också taxeras. Vid sådant förhållande och då kostnadsersättningen skall utgöra ersättning för den skattskyldiges bestyr med redovisningen av skatten synes det logiskt att ersättningen tillgodoföres honom enligt samma grunder som gäller för skatteredovisningen. Detta kan dock medföra, å ena sidan att kostnadsersättningen överstiger vad som eljest skulle ha utgått med hänsyn till bolagets sammanlagda omsättning men å andra sidan också att — främst i bolag med många delägare — så låg skattepliktig omsättning uppkommer för en eller flera av bolagsmännen att kostnadsersättning icke ifrågakommer för dem.

Härutöver må tilläggas att det redan på tidigt stadium förekom att länsstyrelserna på sina håll medgav en delägare i handelsbolag eller kommanditbolag tillstånd att redovisa den preliminära allmänna varuskatten för samtliga delägares räkning. Fråga uppstod därefter huruvida icke anledning förelåg att i konsekvens härmed och av praktiska skäl låta denne delägare — om han eller bolaget så önskade — även bli taxerad till allmän varuskatt för bolagets hela omsättning. Därvid förutsattes att denne delägare i framställningen härom förband sig att erlagga

jämväl eventuellt kvarstående allmän varuskatt.

I skrivelse till taxeringsintendenterna i samtliga län den 29 mars 1961 ställde sig riksskattenämnden positiv till ett sådant förenklat taxeringsförfarande. Nämnden framhöll emellertid att förfarandet borde komma till användning endast i sådana fall då det bedömdes som tillrådligt med hänsyn till bolagets eller ifrågavarande delägars solvens o dyl. Förenklingen skulle icke föranleda till ökad tillståndsgivning för bolagen. Vidare borde någon avvikelse från varuskatteförordningens regler icke ifrågakomma beträffande handelsbolag och kommanditbolag med allenast ett fåtal delägare; såsom nedre gräns angavs fem delägare.

Av skrivelsen synes framgå — ehuru det icke är klart utsagt — att detta förenklade taxeringsförfarande allenast bör gälla handelsbolag och kommanditbolag, d v s företag med viss stadga i konstruktionen och därjämte med stort antal delägare. Förfarandet synes sålunda *icke* kunna tillämpas i fråga om det enkla bolag insändaren åsyftat. Därjämte torde stor restriktivitet iakttagas vid tillståndsgivningen.

Vidare torde vara uppenbart att — om det nu antydda förenklade taxeringsförfarandet kommer till användning — kostnadsersättningen skall utgå i förhållande till den skattepliktiga omsättning som bolagsmannen redovisat för rörelsen i dess helhet.